

Kommunal- og regionaldepartementet
Pb. 8112, Dep
0032 Oslo

10.02.2011

Norges Blindforbunds hørings svar.

Forskrift om elektronisk stemmegivning under forhåndsstemmegivningen, elektronisk avkryssing i manntallet på valgtinget og bruk av ny stemmeseddel ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011.

Norges Blindforbund mener det er meget positivt at elektronisk stemmegivning endelig skal realiseres i Norge, riktig nok som en prøveordning i første omgang. Forbundet er overbevist om at dette vil være med å øke valgdeltagelsen for flere grupper av mennesker med nedsatt funksjonsevne på sikt. For gruppen blinde og svaksynte styrker dette mulighetene for hemmelig valg i større grad enn i dag, samt frihet til å gjøre endringer på stemmesedler om ønskelig, noe man aldri har kunne gjort selv tidligere.

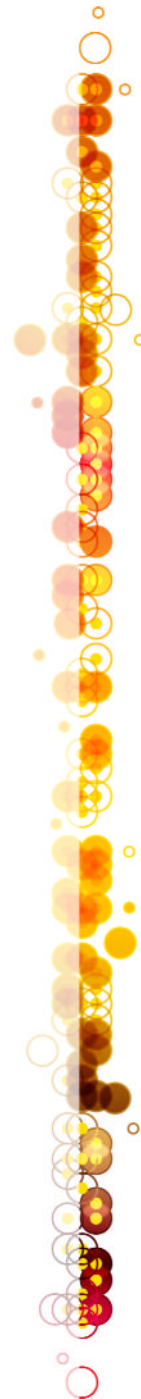
Gode løsninger forutsetter universell utforming, og vi viser til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Tilgjengelig informasjon.

Kapittel 1 – Alminnelige bestemmelser (valgloven kap 1).
§ 5 Prinsipper.

(2) informasjon om hvordan e-valgsystemet virker skal gjøres offentlig kjent.

Informasjon må komme i storskrift og på lyd hjem til velgerne.
Norges Blindforbund stiller sine kanaler til disposisjon hva gjelder

informasjonsspredning. Vårt punktskriftstrykkeri i Bergen kan utføre produksjon av punktskrift mot betaling, og vår informasjonsavdeling kan produsere informasjon på lyd mot betaling.

(3) valgstyret skal sørge for at velgerne gis anledning til å øve på hvordan man avgir en e-stemme før valgperioden

Blindeforbundet er positive til at valgstyret skal sørge for at velgerne gis anledning til å øve på hvordan man avgir en e-stemme før valgperioden. Men vi lurer på hvordan dette skal løses i praksis? Det kreves kompetanse på syn og synshjelpemidler for å kunne legge til rette for at blinde og svaksynte borgere skal få kunne øve.

Et forslag er at synshemmede får øve hjemmefra, med sitt eget datautstyr og sine egne hjelpemidler. En viktig faktor er at synshemmede borgere får bistand til å etablere MinID. Vi ser at dette medfører utfordringer, og vi vil gjerne diskutere dette videre med våre kontakter i e-valg 2011-prosjektet.

Elektronisk stemmegivning skal kunne skje på valgdagen.

Kapittel 6 - Forhåndsstemmegivningen (til valgloven kap 8).
§ 14 – Perioden for elektronisk forhåndsstemmegivning.

Norges Blindforbund får mange tilbakemeldinger fra medlemmer på at valget ikke alltid er så hemmelig. For blinde og svaksynte oppleves det krenkende å bli fulgt inn i en valgbås av en funksjonær som tar frem stemmeseddelen din. Dette på grunn av manglede tilrettelegging. Vi kjenner også til tilfeller hvor gal stemmeseddel har ligget i gal boks, noe kun en seende person oppdager.

På bakgrunn av dette mener Blindeforbundet at elektronisk stemme må kunne gis på selve valgdagen. For at synshemmede skal få avlagt stemme elektronisk er det helt nødvendig at de får gjort dette med sitt eget datautstyr.

Tilgang til MinID må kunne opprettes med hjelp av myndighetsinstans på grunn av dårlig tilgjengelighet for synshemmede.

§ 16 - Fremgangsmåten ved stemmegivning

(2) Velgeren skal legitimere seg overfor det elektroniske valgsystemet gjennom ID-porten.

(3) Ved hjelp av den elektroniske IDen får velgeren tilgang til valgets nettsider og kan avgi stemme.

MinID er valgt som sikkerhetsportal for e-valg-plattformen. Dette er en meget komplisert id-portal som har vist seg utfordrende for blinde og svaksynte.

Det første som skjer er at man registrerer seg i et skjema, for å så få tilsendt et ark pr. post med mange koder på. Det å fylle ut dette skjemaet krever god ikt-kunnskap for en blind. Papiret man får i posten er ubrukelig for en lesehemmet, man trenger assistanse fra andre for å få lest det.

Det er derfor helt nødvendig at en myndighetsinstans, eksempel Difi eller Brønnøysundregistrene kan gi engangskoder (de som kommer pr. brev) over telefon eller via sms. Eller at disse blir tilsendt i storskrift og/eller punktskrift.

Etter mottagelse av kode-brev må man så inn igjen for å registrere seg med sin personlige kode. Engangskode kommer så pr. sms hver gang du logger deg på. Koder pr. sms er et tilgjengelig format for de fleste synshemmede.

Norges Blindforbund er bekymret for at MinID som portal blir for avansert for mange borgere, der i blant synshemmede. Først registrere seg, så brev pr. post, for så å registrere seg igjen for å lage sine personlige kode. Skrekksenario er at mange borgere vil først på valgdagen komme til å skulle registrere seg i MinID.

Stemmesedler.

Kapittel 5 – Stemmesedler (til valgloven kap 7).

§ 13 – Trykte stemmesedler til kommunestyrevalget og fylkestingsvalget i Møre og Romsdal fylkeskommune.

Fargevalg på sedler er bra med hensyn til kontrast, og sort skrift på hvit bakgrunn. Hva gjelder skriftstørrelse er det viktig at fonten som velges ikke er for liten, minimum 12 pnk. Vi ønsker rene skrifttyper uten versaler som øker lesbarheten.

Vi har hatt møte med kommunal- og regionaldepartementet vedrørende stemmesedlenes utforming og tilgjengelighet. Vi diskuterte fargevalg, skrifttyper og skriftstørrelse, og vi setter pris på at våre innspill blir imøtekommet.

Plattform/ web-løsning som skal benyttes til elektronisk stemmegivning skal være universelt utformet.

Vi har vært i dialog med departementet og e-valg 2011-prosjektet som sier at årsaken til at universell utforming av web-løsning ikke er spesifisert i valgforskriften er at dette omfattes av annet lovverk.

Til tross for denne forsikringen mener vi det er nødvendig å presisere at elektronisk valg krever en plattform/ web-løsning som er universelt utformet. Det skal være fysisk mulig å bruke web-løsningen for alle! Dette forutsetter blant annet bruk av WCAG 2.0. og ekstra struktur, oversiktighet og tagger for at løsningen skal fungere for synshemmede.

Norges Blindforbund har et tett samarbeid med e-valg 2011-prosjektet når det gjelder utformingen av web-løsning i form av råd, dialog og brukertesting av løsninger. Norges Blindforbund forutsetter at våre innspill og våre medlemmers tilbakemeldinger blir hørt, og at vi er sterkt inne i testprosessen til valgdagens slutt. Når det er tid for evaluering forventer vi at Blindforbundet får være delaktige i evalueringsprosessen.

Med vennlig hilsen
for Norges Blindforbund

Atle Lunde
forbundsleder

May Britt Haug
konsulent